

Verkeersongeval

De vergoeding van de lichamelijke schade van de bestuurder en inzittenden

De verzekering Burgerlijke Aansprakelijkheid Motorvoertuigen dekt onder andere de lichamelijke schade van passagiers en derden.

De bestuurder kan voor zijn opgelopen lichamelijke schade enkel een vergoeding bekomen, wanneer de tegenpartij voor het ongeval aansprakelijk wordt gesteld of wanneer het een arbeidsongeval (met inbegrip van de weg naar en van het werk) betreft.

Voor de aansprakelijke bestuurder blijven alzo leemtes bestaan (in het aansprakelijkheidsstelsel van het gemeen recht heeft diegene die door zijn eigen fout schade veroorzaakt aan zichzelf, geen recht op een schadevergoeding).

DE INZITTENDEN

Een inzittende van een motorrijtuig kan steeds van de voor het ongeval aansprakelijke partij een vergoeding van zijn opgelopen lichamelijke- en materiële schade trachten te bekomen.

Op 1 januari 1995 veranderde het Belgische verkeersongevallenrecht op een zeer aanzienlijke wijze.

De Wet van 30/03/1994 houdende sociale bepalingen, voerde namelijk de vergoedingsregels ten voordele van de **zwakke weggebruikers** in.

De volledige tekst voor de vergoeding van bepaalde slachtoffers van verkeersongevallen is terug te vinden in artikel 29 bis van de wet op de motorrijtuigenverzekering van 21/11/1989 ("de WAM-wet").

In eerste instantie werden alle slachtoffers vergoed voor zover zij geen bestuurder noch passagier waren. Sedert **01/07/1995** werd de eerste aanpassing aan het systeem ingevoerd en worden **de inzittenden van een motorrijtuig tevens als zwakke weggebruiker beschouwd**.

Enkel de bestuurders en hun rechthebbenden kunnen geen beroep doen op artikel 29 bis.

Het begrip "bestuurder" wordt in de rechtspraak omschreven als "de persoon die een motorrijtuig bestuurt op het ogenblik van het ongeval, meer bepaald diegene die er op dat ogenblik de effectieve controle over heeft door middel van het stuur en de pedalen, en die meester is over de kracht van de motor".

Zo oordeelde bijvoorbeeld de Politierechtbank van Leuven op 27/11/1997 dat een autobestuurder, die ingevolge een lekke band zijn voertuig wenste te verlaten, en op het ogenblik dat hij zich tussen zijn portier en zijn wagen bevond, werd aangereken, als een "zwakke weggebruiker" en geen bestuurder dient te worden beschouwd.

De bestuurder van een rolstoel, met een eigen aandrijving die door gehandicapten in het verkeer kunnen worden gebracht, genieten eveneens het statuut van zwakke weggebruiker.

Het volstaat, zonder een gebrek of een fout ("**no-fault-systeem**") te moeten bewijzen, dat een motorrijtuig betrokken is bij een verkeersongeval om de lichamelijke schade van de "zwakke weggebruiker" door de B.A-verzekeraar van het motorrijtuig dat hen vervoerde te doen vergoeden.

Welke schade wordt vergoed ?

- de **lichamelijke schade**, met inbegrip van morele schade, inkomstenverlies (boven de plafonds voorzien door de sociale zekerheid), functionele prothesen, esthetische schade
Het begrip prothese wordt ruim omschreven als "de door het slachtoffer gebruikte middelen om lichamelijke gebreken te compenseren".
Als voorbeelden kunnen worden vermeld : een bril, een hoorapparaat, een rolwagen en zelfs een blindengeleidehond.
- het **overlijden**
- de **kledischade**, die slachtoffers en hun rechthebbenden lijden en die voortvloeit uit lichamelijke letsels of uit overlijden

In het verleden riskeerde een passagier een deel van zijn lichamelijke schade zelf te moeten dragen, indien hij zijn veiligheidsgordel niet droeg. De vermindering was afhankelijk van de mate waarin het niet-dragen van de gordel de schade verergerde. Sinds 1 juli 1995 worden de passagiers, ook al dragen zij hun veiligheidsgordel niet, volledig voor hun lichamelijke schade vergoed. De BA-verzekeraar die de gewonde passagier vergoedt, kan bij niet aansprakelijkheid, de uitgaven op de aansprakelijke tegenpartij volgens de gemeenrechtelijke aansprakelijkheidsregel verhalen (meestal niet volledig).

Op wie rust de vergoedingsplicht van de inzittenden ?

- de WAM-verzekeraar van de eigenaar, houder of bestuurder van het motorvoertuig
- de staats- en parastatale instanties (NMBS, de Lijn ...) die vrijgesteld zijn van de verzekeringplicht
- het Gemeenschappelijk Waarborgfonds (BGWF) in de volgende gevallen :
 - als de verzekeringplicht niet werd nagekomen of de verzekeraar niet gekend is binnen de 2 maanden na het ongeval
 - als de identiteit van het motorrijtuig niet is vastgesteld
 - in geval van diefstal, geweldpleging of heling
 Bij een toevallig feit dient de BA-verzekeraar van het betrokken motorrijtuig en niet het BGWF de passagier te vergoeden.

De verzekeraars en het BGWF beschikken, op basis van het gemeen recht, over een verhaalsrecht op de aansprakelijke tegenpartij.

Ongevallen in het buitenland

De ongevallen in het buitenland waarbij meerdere voertuigen betrokken zijn die niet allen in België zijn ingeschreven vallen buiten het toepassingsgebied van de "zwakke weggebruiker".

Volgens het Verdrag van Den Haag van 04/05/1971 moet het recht van het land waar het ongeval heeft plaatsgevonden worden toegepast. Volgens het arrest van 19/03/2004 van het Hof van Cassatie bepaalt het Verdrag ook de wet die van toepassing is op de systemen die het slachtoffer van een verkeersongeval een recht op schadevergoeding toekennen. In Frankrijk bijvoorbeeld werd de automatische vergoedingsplicht van de "zwakke weggebruiker" ingevoerd sedert 5 juli 1985 door de "Wet Badinter". Bij een ongeval in het buitenland kan een zwakke weggebruiker alleen een beroep doen op voornoemd artikel 29bis wanneer slechts één Belgisch voertuig bij het verkeersongeval betrokken is of wanneer alle betrokken motorrijtuigen in België zijn ingeschreven.

DE BESTUURDER

Zoals in de aanhef vermeld, kan de bestuurder van een motorrijtuig die in het kader van zijn privé leven gewond geraakt bij een verkeersongeval in fout, geen vergoeding bekomen voor zijn eigen lichamelijke schade.

De oplossing ligt in het afsluiten van een **bestuurdersverzekering**.

Deze verzekering zal, ongeacht of men in fout is, vrij snel kunnen overgaan tot een vergoeding, aangezien de regeling niet afhankelijk is van mogelijke minnelijke of juridische procedures.

In tegenstelling tot de verplichte BA Motorrijtuigenverzekering is de inhoud van de polisvoorwaarden niet wettelijk bepaald, zodat **iedere verzekeraar zelf de waarborgen en premies van haar bestuurdersverzekering kan bepalen**.

Een vergelijking qua voorwaarden is zeker aan te bevelen !

Er zijn verzekeraars die hun goede bestuurders belonen door, in uitbreiding op de verplichte waarborg "Burgerlijke Aansprakelijkheid", gratis een bepaalde dekking aan de gekwetste bestuurder te bieden, en dit zelfs bij een ongeval in fout of zonder aansprakelijke derde.

Mogelijke formules

- de toegelaten bestuurder van je eigen voertuig (het met nummerplaat omschreven voertuig) - optionele uitbreiding tot de inzittende
- het gezin als bestuurder van iedere auto - optionele uitbreiding als inzittende van iedere auto
- verkeerspolis, t.t.z. het gezin als bestuurder of inzittende van iedere auto, voetganger, fietser, bromfietser en als passagier van gemeenschappelijke of openbare vervoermiddelen of taxi's
- optionele uitbreiding : bestuurder of passagier van een motorfiets

Verzekeraars bieden de mogelijkheid om de inzittenden van de auto mee te verzekeren, terwijl deze eigenlijk op basis van het principe van de zwakke weggebruikers automatisch zijn verzekerd.

Daarenboven verzekeren sommige verzekeraars enkel bestuurders die in België zijn gedomicilieerd.

Ter bescherming van je eigen en je gezinsleden komt de formule waarbij ieder gezinslid als bestuurder van iedere auto wordt verzekerd, het best tot zijn recht.

Waarborgen

- de uitkering van een kapitaal bij overlijden
- de uitbetaling van een kapitaal bij blijvende invaliditeit (de graad van fysiologische invaliditeit wordt vastgesteld op basis van de OBSI (Officiële Schaal tot vaststelling van de graad van Invaliditeit) Meestal worden er progressieve formules voorzien, die bij een hogere graad van invaliditeit een groter bedrag uitkeren
- een dagvergoeding bij een tijdelijke arbeidsongeschiktheid (al dan niet afhankelijk van een hospitalisatie), beperkt in tijd (mogelijk wordt er een wachttijd voorzien)
- de terugbetaling van de medische kosten (met inbegrip van het noodzakelijk medisch vervoer). De tussenkomst van een bestaande Hospitalisatieverzekering is beperkt tot de kosten die aan een hospitalisatie zijn verbonden en tot een bepaalde periode na de hospitalisatie.

Diverse waarborguitbreidingen zijn mogelijk (blijvende economische ongeschiktheid, dekking wanneer de bestuurder aan het tanken is, hulp verleent aan de slachtoffers van een verkeersongeval ...).

Vergoeding : forfaitair of volgens gemeen recht

De verzekeraars bieden de keuze tussen twee formules :

- “Forfaitaire formule” : per waarborg wordt een vast verzekerd bedrag overeengekomen
- “Systeem Gemeen Recht” : er wordt uitgegaan van vergoedingen zoals deze aan derden betaald worden als herstel voor de geleden schade. Er geldt wel een vaste maximale tussenkomst.

Welke motorrijtuigen ?

De motorrijtuigen met vier wielen die aan volgende voorwaarden voldoen :

- vervoer van personen en/of zaken
- maximum toegelaten massa ten hoogste 3,5 ton
- maximum 8 plaatsen, bestuurder niet inbegrepen.

Het betreft alzo personenauto's, lichte vrachtauto's, minibussen en bepaalde motorhomes.

Verzekeringsgebied

Meestal beperkt tot de landen vermeld op de groene kaart.

HET VERKEERSONGEVAL IS TEVENS EEN ARBEIDSONGEVAL

Het slachtoffer (loontrekkende) van een weg/werk ongeval heeft geen keuze tussen een vergoeding “wet” en “gemeen recht” en dient eerst de arbeidsongevallenverzekeringsonderneming aan te spreken. Artikel 46 van de arbeidsongevallen wet van 10 april 1971 (privé sector) verbiedt een cumulatie tussen beide vergoedingen.

De arbeidsongevallenverzekeringsonderneming betaalt de wettelijke vergoedingen voor de materiële lichamelijke schade (rente of kapitaal ingevolge een overlijden of een blijvende arbeidsongeschiktheid, vergoeding bij tijdelijke arbeidsongeschiktheid, medische kosten en verplaatsingskosten), terwijl de overige schade (stoffelijke, morele ...) van een eventuele aansprakelijke partij dient te worden gevorderd.

Volgens het principe van de zwakke weggebruiker zal de B.A. Motorrijtuigen verzekeraar van het betrokken motorrijtuig de schadeposten welke niet door arbeidsongevallenverzekeringsonderneming ten lasten genomen worden, aan de zwakke weggebruiker vergoeden.

Wij denken hier onder andere aan morele- en esthetische schade.